

VLADIMIR NABOKOV • **Pnin**

Kelebek: Cramer's Blue Morpho • Fotoğraf: Nabokov Montreux Palace Oteli'nin bahçesinde

Pnin

© 1953, 1955, 1957 Vladimir Nabokov

Bu kitabın yayın hakları The Wylie Agency'den alınmıştır.

İletişim Yayınları 570 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 122

ISBN-13: 978-975-470-755-7

© 1999 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1-5. Baskı 1999-2016, İstanbul

6. Baskı 2020, İstanbul

DIZI EDITÖRÜ Fatih Özgüven

DIZI KAPAK TASARIMI Bülent Erkmen

KAPAK UYGULAMA Zeynep Arman

UYGULAMA Hasan Deniz

DÜZELTİ Asude Ekinci

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VLADIMIR NABOKOV

Pnin

Pnin

ÇEVİREN *Tomris Uyar*

i l e t i ŝ i m

VLADIMIR NABOKOV 1899'da St. Petersburg'da doğdu. Varlıklı, liberal bir ailenin en büyük oğluydu. Bolşevikler iktidara geldiğinde aile Rusya'dan ayrılarak önce Londra'ya, sonra Berlin'e gitti. Nabokov, öğrenimini Cambridge, Trinity College'da tamamladı. 1923 ile 1940 arasında anadilinde romanlar, hikâyeler, oyunlar, şiirler yazdı ve kuşağının seçkin Rus göçmen yazarlarından biri olarak ün kazandı. 1940 yılında karısı ve oğluyla ABD'ye göç etti, 1941'den 1948'e kadar Wellesley College'da dersler verdi. 1955'te yayımlanan *Lolita*'nın (İletişim, 1999) dünya çapındaki başarısından sonra, 1959'da Cornell Üniversitesi Rus Edebiyatı profesörlüğünden emekli olarak İsviçre'ye yerleşti. Nabokov, İngilizce yazdığı ilk romanı *The Real Life of Sebastian Knight*'ı (*Sebastian Knight'in Gerçek Yaşamı*, İletişim, 2003) 1941'de yayımladı ve ondan sonra bu dili şairane bir yaratıcılıkla kullanarak eserlerini İngilizce yazmaya devam etti. Vladimir Nabokov 1977'de, İsviçre'nin Montreux kentinde öldü. *Lolita* dışında, önemli romanları arasında, fantastik bir aile romanı parodisi olan *Ada or the Ardor* (*Ada ya da Arzu*, İletişim, 2002) sayılmalıdır. İletişim Yayınları'ndan çıkan diğer kitapları: *Karanlıkta Kahkaha* (1993), *Pnin* (1999), *Bir Günbatımının Ayrıntıları* (1999), *Rua, Dam, Vale* (2000), *Lujin Savunması* (2001), *Cinnet* (2003), *Göz* (2005), *İnfaza Çağrı* (2007), *Saydam Şeyler* (2010), *Konuş, Hafıza* (2011), *Nikolay Gogol* (2012), *Maşenka* (2012), *Laura'nın Aslı* (2012), *Rus Edebiyatı Dersleri* (2013), *Solgun Ateş* (2013), *Edebiyat Dersleri* (2014), *Don Quijote Dersleri* (2016), *Yetenek* (2016), *Çarpık Dünya* (2019).

*Bu kitaptaki bütün karakterler
hayal ürünüdür. Gerçek kişilerle
benzerlikleri raslansaldır.*

Birinci Bölüm

1

Acımasızca ilerleyen trenin kuzey vagon-penceresi başında, boş bir koltuğun bitişiğinde ve iki boş koltuğun karşısında oturan yaşlıca yolcu, Profesör Timofey Pnin'den başkası değildi. İdeal ölçüdeki kelliği, güneş yanığı bedeni ve titiz tıraşıyla yarattığı olumlu etki, geniş, kahverengi alnında (kaşlarının çocuksu yokluğunu örten) bağa gözlükleri, maymun-su üst dudağı, kalın boynu, darca bir tüvit cekete sığdırılmış güçlü-erkek göğsünden başlıyor ve o sırada iç-fanilalı, üstüste atılmış leylek bacaklarıyla çelimsiz, nerdeyse kadınsı ayaklarında nedense düşkünlüğüyle son buluyordu.

Leylak rengi baklava dilimleri işlenmiş, kızıl yünden örülme şapşal çoraplar giymişti; bağcıklı, siyah, tutucu pabuçlarına öbür giysilerinin tümüne (rengârenk, uçarı boyunbağı dahil) harcadığı parayı ödemişti. Bindokuzyüzkırklar öncesindeki yaşamının ağırbaşlı Avrupalılık döneminde her zaman uzun iç çamaşırı giymişti, fanila paçalarını delikli konçlarına soktuğu, baldırdan jartiyerle tutturduğu temiz, ipek çoraplarla. O günlerde pantolonun paçasını azı-

cık yukarı kaldırarak içteki beyaz çamaşırın biraz görünmesine yolaçmak, hanımların karşısına yakalıksız ve boyunbağısız çıkmak kadar yakışksız gelirdi Pnin'e. Hatta Paris'in Onaltıncı Bölgesi'ndeki döküntü katın –Pnin, Leninize edilmiş Rusya'dan kaçıp yüksek öğrenimini Prag'da tamamladığı dönemde onbeş yıl kalmıştı o evde– leş gibi kapıcısı Mme. Roux kirayı almak için kapıdan uğradığında, üstünde *faux col*'ü yoksa Pnin, ön düğmesini edepli eliyle örterdi. Bütün bunlar, Yeni Dünya'nın çarpıcı ortamında bir değişime uğradı. Şimdilerde, elliiki yaşındayken, güneşlenmeye bayılıyor, spor gömlek ve pantolon giyiyor, bacaklarını üstüste atarken, bile-isteye, özenle çıplak etinin gepgeniş bir bölümünü gözler önüne seriyordu. Trendeki bir yolculuk arkadaşına böyle görünebilirdi yani; ne var ki bir uçta uyuklayan bir askerle, ta öbür uçta, bir bebekle ilgilenen iki kadın dışında vagona tek başınaydı.

Şimdi bir sır vermenin tam sırası. Profesör Pnin yanlış trendeydi. Ama ne kendisi farkındaydı bunun ne de Pnin'in vagonuna doğru yaklaşan kondüktör. Aslına bakılırsa Pnin, kendinden çok hoşnuttu. Onu bir cuma akşamı konferansı için Cremona'ya çağıran –Pnin'in 1945'ten beri akademik çalışmalarını yürüttüğü Waindell'in ikiyüz verst* kadar batısına düşen bir yer– Cremona Kadınlar Kulübü Başkan Yardımcısı Miss Judith Clyde diye biri, Waindell'den ikindi 1:52'de kalkıp Cremona'ya 4:17'de varan trene binmesini salık vermişti ama Pnin –çoğu Rus gibi tarifelere, haritalara, kataloglara pek düşkün olduğu, onları biriktirdiği, cebinden harcamadan bir şey elde etmenin keyfiyle karıştırdığı, ayrıca kendi çizelgelerini kararlaştırmaktan özel bir övünç duyduğu için– incelemelerinden sonra daha elverişli bir tren buldu, yanında belli belirsiz bir işaret vardı. (K: Waindell 2:19, V: Cremona 4:32) işaret, trenin cumaları, yalnızca cuma

(*) Verst 1,07 km.'lik Rus uzunluk ölçüsü – ç.n.

günleri, daha uzak, daha büyük, yine yumuşak bir İtalyan adı taşıyan bir kente giderken yolda Cremona'da durduğunu belirtiyordu. Ne yazık ki Pnin'in tren tarifesi beş yıl öncekiydi ve biraz değişikliğe uğramıştı bu arada.

Pnin, Waindell Koleji'nde Rusça öğretmeni idi, bu biraz kasabamsı kurumun temel özellikleri, manzaralı bir kampusun ortasındaki yapay göl, çeşitli yapıları birleştiren sarmaşıklı geçitler, bilgi meşalesini Aristoteles, Shakespeare ve Pasteur'den devralıp bir sürü dev yapılı çiftçi oğlanla kıza devretmekle görevli tanıdık öğretim üyelerinin duvarlardaki resimleri ve Bölüm Başkanı Dr. Hagen'in (her hecenin altını çizerek) zarıfçe "üniversite içinde bir üniversite" diye özetlediği geniş, atak, başarılarıyla göz dolduran Almanca Bölümü'yü.

Söz konusu yılın (1950) Sonbahar Dönemi'nde Rus Dili derslerine kaydolanlar, Ara-Grup'tan şişman ve ciddi Betty Bliss; Birinci Üst Grup'tan bir öğrenci (kendi yok, adı var bir Ivan Dub) ve Grup'un sivrilmişlerinden üç öğrenciydi: büyükbabasıyla, büyükannesi Minsk'te doğmuş Josephine Malkin, zengin belleği şimdiden on dilin hesabını görmüş, on tanesini daha yutmaya hazır Charles McBeth ve bir tanıdığından, insanın Rus alfabesini bir kere söktü mü "Anna Karamazov"u su gibi okuyabileceğini duymuş ağırkanlı Eileen Lane'di. Pnin, bir öğretmen olarak, akademik Amerika'nın dört yanına yayılmış, daha önce temel bir eğitim görmeden ama sezgi, çenebazlık ve bir tür anacıl yaklaşım aracılığıyla kendi güç ve güzel anadillerinin büyüsünü bir öbek safdil öğrenciye Ana Volga şarkıları, kırmızı havyar ve çay eşliğinde aktaran o harika Rus hanımlarıyla asla boy ölçüşmezdi; üstelik Pnin bir öğretmen olarak, çağdaş bilimsel dilbilimin görkemli salonlarına adım atmaya düşünmezdi bile, fonemlerin o sofu cemaati, somurtuk gençlere dilin kendisinin değil, onu başkalarına öğretme yönteminin öğretildiği o